

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónivalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben bábszó hirdve:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 Hanap utáni napok kivételével.

Eszerkesztőség és kiadóhivatal,
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 11.

A király a delegációhoz.

A magyar delegáció elnökének Zichy Ti-
 vadar grófnak üdvözlő beszédére ő Felsége a
 következőképpen válaszolt:

Hú ragaszkodásuk biztosítását, melyet előt-
 tem nyilvánítottak őszinte megelégedéssel fo-
 gadom és szívből jövő köszönetet mondok
 érte önöknek.

Az összes küldöttségekhez való viszo-
 nyaink azon hosszúságú időtartam alatt, mely a
 delegációk legutóbbi ülésének óta lefolyt, tel-
 jesen megtartották barátságos jellegüket.

Felháborodással töltött el engem a Spanyol-
 ország királya és királynéja ő Felségeik ellen
 elkövetett gonosz merénylet és hálát adok a
 jószágos gondviselésnek, amely komolyabb ve-
 sélytől megóvta a felséges ifjú párt.

A német birodalommal több mint egy ne-
 gyed század előtt kötött szövetség védelmi és
 konzervatív jellegénél fogva most épp úgy,
 mint azelőtt értékes békebiztosítéknak bizonyult,
 amelynek fenntartása és ápolása kiváló gond-
 zásunkban részesül.

A látogatásban, melyet nálam Vilmos csá-
 szár ő felsége néhány napja tett, benső baráti
 viszonyunk újlag kifejezésre jutott. Éppen
 olyan bizalomteljes a viszonyunk a másik szö-
 vetségesünkkel az olasz királysággal, melylyel
 a minket közösen érintő ügyekben örvendetes
 összhangban vagyunk.

Az egyetértés, amelyet a rendezett állapo-
 toknak a Balkán félszigeten való helyreállításá-
 céljából a velünk szoros barátságban levő orosz
 birodalommal létesítettünk, továbbra is teljes
 erejében fennáll és sok jó eredményekre veze-
 tett, a helyzet az ottani területeken jóllehet
 még sokféle fogyatkozást mutat fel, tagadha-
 tlanul javult; mindenekelőtt pedig sikerült
 komolyabb bonyodalmakat meggátolni.

A nehéz küzdelem Oroszország és Japán
 között a távol keleten őszinte örömeinkre, hála
 az Egyesült-Államok önzetlen közvetítésének,
 mindkét fél becsületére való befejezést nyert.

Marokko gazdasági feltárásiának és az európai
 államok abban való részesedések kérdése a mult
 év folyamán komoly bonyodalmakkal fenyegetett.
 Örvendetes, hogy sikerült a differenciáknak el-
 intézésére Algeziában összehívott értekezleten
 minden irányban kielégítő megoldást találni, a
 mihez nem a legcsekélyebb részben járult hozzá
 a mi közvetítő tevékenységünk. Mint eddig,
 úgy ezentúl is a békének Európa és minde-
 nek előtt a monarchia részére való fenntartása
 lesz külügyi politikánk vezető eszmeje. Had-
 ügyi kormányzatunknak ahadsereg és a haditenge-
 rézet fenntartása érdekében emelt folyó követe-
 lései a mult évi megszavazás keretében maradtak;

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.
 Tavaszai angol mellényekben, felöltőkben,
 gummi kabátokban nagy választék.
 Polytonos ujdonságok nyakkendőkben.

fegyvereknek és hadi szereknek tovább már nem
 halasztható gyorsabb beszerzése és hajók építé-
 sének és felszerelésének hamarabb való keresz-
 túlvitele céljából programmszerűleg további
 részösszegek fognak igénybevétni.

A megszállott területen a folytonos haladás
 a lefolyt évben sem szenvedett megszakítást.
 A közigazgatás minden terén fontos reformok
 vannak foganatbavéve, vagy előkészítve.

A modern fejlődésnek azonban némely ne-
 hézségei is jelentkeznek, mint az épen most
 bevégeződött, számos ipari üzemre kiterjedt
 munkaszünet.

A vasutvonal, mely Szerajevot a szerb és
 török határral köti össze délkeleten, be van
 fejezve és július 1-én átadatik a forgalomnak.
 Midőn a benyújtott előterjesztéseket hazafias
 buzgalmukra és kipróbáltatásukra bizom teljes
 szívből üdvözlöm önöket.

A sajtó idealizmusa.

Prohászka püspök beszéde.

Óriási a kultura birodalma. Ennek a kul-
 turának hatalmas hajtókereke, vagy ha valaki
 ezt a hasonlatot kifogásolná, mindenesetre,
 ennek a hajtókeréknek leghatalmasabb küllője
 sajtó. Nem abban van a modern kulturának a
 jellege, hogy a gőz, a villany tértfoglal, hogy
 a kémia és fizika csodákat mutat be, nem az
 ód, katód és Röntgen-sugarakban van a kul-
 tura ereje, nem.

A jelleg az, hogy mindaz, ami benne jog,
 élet, tudás, művészet, ez mind a világnak
 lelkébe, szívébe, a közéletnek erezetébe vágyik
 s tömegeket akar mozgatni és pedig úgy, hogy
 azokat emelje egy jobb, teljesebb és boldo-
 gabb életnek szintjára. És ennek a nagy
 demokratizálásnak, a tudomány, ész, jog és
 élet népszerűsítésének organuma, intézménye,
 erezete a sajtó.

Csak hogy a sajtó intézményének is vesze-
 delme és a kulturáé is, nem az, hogy sok
 ember lesz. A világnak ez csak egy távoli ve-
 szedelme. A kultura veszedelme nem az, hogy
 ki fogy a szén — mert ki fog fogyni, de
 befogjuk a napsugarat, a kultura veszedelme
 nem az, hogy elfogy a vas — mert el fog
 fogyni és nem lesznek gépeink, karjaink, izma-
 ink pedig gyöngék lesznek.

Lehetséges, hogy utódaink tán lehanyat-
 lanak a déli tengerek szerezsenjeinek és az
 eszkimóknak színvonalára. És mégis, más a
 kultura veszedelme, ami a jelent aggasztja. Az
 a sötét vulkán, amely üres, fekete szemmel
 néz a mindenségre: a hívó, bizó, örökéletbe
 vágó világnézet hiánya. A belső erkölcsi
 értékek megfogyatkozása; mert ami a vas a
 fizikában, a kulturában az az erkölcsi erő és
 tartalom s ami a szén, a tűz, a gőz, az energia,

TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek

ROTHM. utóda kalap s uri divat
 üzletébe.

Férfi felsőruházatok méret után a

leggyorsabban és a legbiztosabban készíthetők

az a hit, a remény, a szeretet, az ideális szellem
 a lelki világban. Ha ez kifogy, rozsdá esz meg
 bennünket s a szénrakásokon megfagyhatunk,
 nem lesz aki segítsen rajtunk.

Ime, ha a sajtó, ez a hatalmas erzet,
 nem vért, hanem gennyet szívárogtat, ha ez a
 hatalmas tényező fehér papirlapjait denevér-
 szárnyakká változtatja, melyekkel lelkekre bo-
 rit árnyat, akkor nem világít, hanem gyujto-
 gatóvá válik, s a nagy fáklavivó lefelé for-
 ditott fáklavivóról izzó, piszkos szurkot csöpög-
 tetthet a a hajtásokra s füstbe, gőzbe borithatja
 a tavaszi virányokat.

Akkor a sajtó tényleg sirásó, tényleg mér-
 gező. Mert valamint az ólombetűk szedői tü-
 dővészbe esnek, úgy a szellemi világnak is
 megvan a maga ólommérgező tudóvésze,
 amelytől a lelkek sorvadnak, a testek meny-
 vednek.

A sajtó ezenkívül üzlet manapság. És ez
 az üzér szellem nem az igazságot, hanem a so-
 rokat szokta nézni s azokat aranyakat termő
 barázdáknak tekinti. Az üzleti szellem, amely
 gondolati aranyakat bérel ki, veszedelmes vál-
 talkozás, amely spekulál az utca embereinek
 szenvedélyeire.

Azért nagy óvatosságot kell kifejteni a
 sajtóval szemben s nagy garanciákat kell kö-
 vetelni tőle. Ha az élet a fák gyökereit mélyen
 a földbe rejtette s a szirmokat a legpuhább
 dunnába, a levegőbe ágyazta, az ideálokat,
 kincseket, nemzeti eszményeket a legbiztosabb
 alapokra kell fektetni. A tiszta erkölcs alap-
 jara. Miért is a sajtóban idealizmust kell kö-
 vetelni.

Ami csillagunk, napunk menyországa an-
 nak az őserőnek, amely a világot eddig vezette,
 a szent kereszténységnek.

A keresztény idealizmus az élet posványá-
 ban eleven vizeket akar fakasztani s a lagunák-
 ban az élet erős áramait akarja megindí-
 tani.

Végre, hogy a hazafi szólaljon meg ben-
 nem, a magyar nemzet nem a világbiro nem-
 zetek közül való. A mi világunk: a mi földünk
 a mi hazánk. Ez legyen a mi törekvéseink
 színtere, munkáljuk ezen a talajon a magyar
 közélet tisztaságát, idealizmusát. Legyünk itt-
 hon erősek s dolgozzunk az erő kifejtésén,
 hogy erőteljes, diadalmas, tulipános, liliosom,
 örökéletű legyen itthon a magyar nemzet.

Wekerle a királynál. Bécsből jelentik:

Ő felsége ma délelőtt 10 órakor dr. *Wekerle*
 Sándor miniszterelnököt külön kihallgatáson
 fogadta. Báró *Beck* osztrák miniszterelnök ma
 délelőtt fél 10 órakor megjelent a magyar
 minisztérium palotájában, hogy *Wekerle* Sándor
 miniszterelnökkel és *Kossuth* Ferencz keres-
 kedelmi miniszterrel tanácskozzék. Miután azon-

A világhírű »*Fownes*« angol és különleges női
 francia keztyűkben, továbbá »*Humanie*«
 védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, külön-
 leges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

ban Wekerle miniszterelnök az időben ő felségénél volt kihallgatáson, báró Beck osztrák miniszterelnököt csak Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter fogadta.

Szentesített törvénycikkek. A király folyó évi június 9-én szentesítette a következő törvénycikkeket. Az államháztartás ideiglenes vitelére vonatkozó felhatalmazás (1906. II. t.-cz.) A kereskedelmi és forgalmi viszonyok rendezése (1906. III. t.-cz.) A közös hadsereg és haditengerészet, valamint a honvédség ujonczlétszámának az 1905. év 1906. évekre való megállapítása (1906. IV. t.-cz.) Az 1905. évi ujonczok megajánlása (1906. V. t.-cz.) Az 1906. évre kiállítandó ujonczok megajánlása (1906. VI. t.-cz.)

A magyar delegáció Bécsben.

Nemcsak a magyar fővárost, de Bécs közönségét is a magyar delegáció ellen elkövetett durva sértés foglalkoztatja s elítéli a bécsi tüntetők brutális eljárását, amely nemcsak a vendégjog megsértése, hanem merénylet a közös ügyek tárgyalására összejött törvényes képviselőknek.

E durva merényletre ő Felsége adta meg a kellő választ.

Tegnap Wekerle miniszterelnök audiencián volt a királynál, aki felháborodással nyilatkozott a minősíthetetlen durva merényletről. Azt a legnagyobb mértékben elítélte s kijelentette, hogy a jövőben ilyesminek nem szabad megtörténni.

Wekerle hálásan fogadta ő Felsége kijelentéseit s azt tudatta úgy a delegátusokkal, mint a magyar pártokkal.

A tüntetésről az összes bécsi lapok elítélőleg nyilatkoznak, kivéve a Deutsche Volksblattot, amely azt írja, hogy a tüntetés jogos volt, mert a magyar kormány és parlament már annyit szemtelenkedik Ausztriával szemben, hogy itt az ideje az erélyes tiltakozásnak.

Hir szerint mielőtt a tüntetést megelőző népgyűlés volt a Rathhaus előtt, Ferencz Ferdinánd trónörökös arra kocsizott s a tömeg üdvözlését mosolyogva fogadta.

Chilok-Lavek osztrák képviselő nyilvánosan tiltakozik azon vád ellen, hogy a magyarellenes tüntetést ő rendezte: sőt azt elítélte.

A minősíthetetlen tüntetés alkalmából a magyar delegáció tudvalevőleg elhatározta, hogy a Bankgassei magyar házra a delegáció ülési tartamára kitűzi a magyar és horvát zászlót.

Mikor ezt foganatosítani akarták, az egész magyar házban nem találtak magyar lobogót. Így Budapestről kellett megrendelni azokat.

Bécsben az a hír terjedt el, hogy ha kitűzik a magyar lobogót, újból tüntetések lesznek a magyar delegátusok ellen.

Tegnap óta rendőrök őrködnek a magyar ház körül.

A magyar delegáció albizottsága tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott gr Csáky

Károly elnöke alatt, amelyen Goluchovszky, Pitreich közös, Wekerle, Kossuth és Zichy Aladár magyar miniszterek is jelen voltak.

Goluchovszky beterveztette expozéját; vázolja a külügyi helyzetet, amely békésnek mondható. Foglalkozik a balkáni államok vezetésével, az algezirasi konferencia eredményével, amelyben monarchiáknak része van.

Thorockay Miklós előadó bejelentette, hogy az exposée magyarul is készen lesz. Indítványozta, hogy a bizottság június 18-án tartson ülést.

Rakovszky István az indítványt elfogadja, de szeretné, hogy a szerb-bolgár ügyre vonatkozó akták a delegáció asztalára kerüljenek. Gróf Andrássy Gyula külügyésze alatt vörös könyvet adott ki; kár, hogy nincs most is így. Indítványozza, hogy jövőre ilyen vörös könyvet készítsen a külügyminiszter.

Dr Nagy Ferencz hozzájárul az indítványhoz.

Wekerle ezen indítványt jogosnak tartja s a jövőre meg is lesz; de okmányokat eredetiben előterjeszteni technikai okból és a nemzetközi szokásokból kifolyólag lehetetlen.

Rakovszky István hozzájárul a miniszterelnök kijelentéséhez.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága június 15-én délelőtt 10 órakor; a tengerészeti albizottság június 19-én, az élelmezési albizottság június 18-án tart ülést.

Agyongázolta őket a villamos.

— Borzalmas szerencsétlenség. —

Párolgó, piros embervér festette meg vasárnap a villamosvasut kerekeit s roncsolt emberi tetemek jelezték végzetes utját. Megtörtént az első baleset, a legborzalmasabb katasztrófa alakjában. Borzalmassá teszi a szerencsétlenséget nemcsak a halál neme, mellyel az áldozatok életüket bevégezték, hanem az is, hogy a rémes eset egy egész család pusztulását vonta maga után. Legott az elgázolás pillanatában kiszendvedett a baleset helyén a szülők egyetlen gyermeke rettenetesen összeroncsolva, darabokra tépve, utána halt tegnap reggel az apa, aki gyermekét védve szülői szeretetének lett az áldozata. A gyermek és apa rettenetes vége pedig az örület szélére ragadta az anyát, akinek nincs lelkiereje e szörnyű gyász elviselésére s valószínűleg beleőrül fájdalmába.

Hogy kire nehezedik a felelősség terhe a borzasztó katasztrófaért, azt még most bajos megállapítani. A szemtanúk különféleképpen vallanak. A villamos személyzete most a forgalom nehéz kezdő heteiben is derekasan végezte dolgát és jó kiképzésről tett bizonyosságot.

Csak nemrégiben is a Bémer-téren, a Kishid előtt bravuros dolgot vitt végbe egy kocsi vezető, a kinek ügyessége biztos haláltól mentett meg egy kocsi utast, kiket a megvadult lovak a villamos elé a vágányokra ragadtak. A derék, éber vezető, kit Fekete Péternek hívnak, egy pillanat alatt fékezett és sikerült megállania. A közönség megéjenezte, a villa-

mos igazgatósága pedig 10 korona jutalomban részesítette őt kitűnő szolgálatáért. A kolozsvári-utcai vonalon is megtörtént, hogy nyílt pályán megállt a villamos egy kis öleb miatt, csakhogy el ne gázolja.

Viszont azonban tény, hogy az utóbbi időben már főleg a kolozsvári-utcai vonalon — mely várakozás ellenére a legforgalmasabb szakasza a vasutnak, szabálytalan, nagy sebességgel jártak a kocsik. Ma már a borzasztó következmények terhe alatt szemmeláthatólag lassabban és figyelmesebben közlekedik a villamos. Remélhetőleg a mostanihoz hasonló véres mementókra nem lesz többé alkalom.

A borzalmas esetről a következő részleteket adjuk:

Vasárnap délután a kedvező időjárás folytán igen nagy volt a villamos vasut forgalma; a kocsik tömve voltak közönséggel. Különösen a várád-velencei vonalon sok volt az utazó, akik a kora délutáni fürdői vonathoz igyekeztek ki.

A 7. számú villamos kocsi szintén teife volt közönséggel, sőt a külső állóhelyen is voltak utasok. Már közel járt a villamos a viz utcai megállóhoz, mikor a rémes baleset történt.

Auspitz Dávid 3—4 éves kis Samu nevű fiával ment a járdán, amelytől 20—30 centiméternyire van a szélső sín lefektetve. A villamos kocsi alig néhány méterre volt már csak tőlük, mikor a kis fiucska át akart futni a másik oldalra. Az apa rémulve látta, hogy egyetlen gyermeke a halál torkában van s az apai ragaszkodás érzetétől elragadtatva, nem gondolva a saját életével, kétségbeesetten gyermeke után kapott. A kis gyermeket azonban már nem tudta megmenteni, hanem ő is áldozatul esett apai szeretetének.

Egy pillanat alatt a kocsi alá került a gyermek, az apát pedig iszonyu erővel elcsapta a kocsi A szerencsétlen ember az ütéstől a villamos vezetőék oszlopához csapódott, majd egyet fordulva, eszméletlenül elterült a járdán.

A szegény kis ártatlan gyermeket iszonyuan összeroncsolta a kocsi s az egyik derékban kettészelte; az apa pedig a fején sérült meg halálosan.

Jakab István kocsivezető midőn látta a veszélyt, csengetett s fékezett, de már nem bírta megállítani a kocsit. Csak néhány méterrel a borzalmas szerencsétlenség színhelyétől tovább állott meg a villamos.

Iszonyu pánik keletkezett pár pillanat alatt a szerencsétlenség folytán. A kocsiban ülők kiugráltak s pár perc alatt nagy tömeg verődött össze a különben is forgalmas utcán. Rémület szállott meg mindenkit a borzáló katasztrófa láttára.

Az eszméletlenül fekvő apát felemelték s bevitték az izraelita kórházba; a gyermek iszonyuan szétdarabolt testét azo ban nem bántották, hogy a hatóság felvehesse a jegyzőkönyvet. A darabokban heverő gyermek hulláját egy ruhával letakarták, míg a hatóság tagjai megjelentek.

Az összeverődött közönséget annyira felizgatta a fértagyasztó látvány, hogy a kocsi vezetőt megakarták támadni. Csak nehezen tudták a halálra ijedt embert megmenteni a nép haragjától. Porgesch Ede villamvasuti főellenőr, aki éppen a kocsin volt, lépett közbe a védelmére.

Pár perc múlva megrémülve futott a borzalmas eset színhelyére Auspitz Dávid neje s kereste férjét és fiát. Midőn fia darabokra szelt holttestét meglátta, iszonyu sikoltással eszméletlenül roskadt a kövezetre. Majd felugorván, az örület ült ki az arczára s úgy

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát boc-ajtom a né közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utca 2.

jajongott gyermekéért és uráért. A szegény asszony súlyos beteg s alig marad ép elmével a katasztrófa folytán, amely kenyérkeresőjétől és fiától fosztotta meg egyszerre. A villamos vasut közlekedése hosszú ideig megakadt.

Auspitz Dávid a Weisz-féle bőrkereskedésben volt mint borszáritó munkás alkalmazva. Kolozsvári-utcán a 16. számú házban lakott családjával. A szegény ember tegnap hajnalban agyrázkódás következtében meghalt.

A borzalmas eset színhelyén csakhamar megjelent Debreczeni József vizsgálóbíró, Eleméry Ferencz bűnügyi alkapitánnyal, továbbá Gerő Armin főkapitány, Gireaud Árpád alkapitány, Kemény Ignác rendőrbiztos s egy csapat rendőr. Eleméry alkapitány jegyzőkönyvet vett fel s felszólította a szemtanukat, hogy jelentkezzenek tanukul.

Tegnap már egész nap folyt a vizsgálat a rendőrség bűnügyi osztályán s kiballgatták az összes tanukat, névszerint Stein Fülöp, Schwarc Ignác, Kohn Ernő, Fleisz Elek, Veres József, Veres Sándor, Lászlófy István szemtanukat s a villamos vasut jelenlévő alkalmazottait. A tanuk, egy kivételével, azt igazolják, hogy a kocsivezető már jóelőre csengetett. Hogy kit terhel gondatlanság a két emberélet rémes pusztulásáért, azt a későbbi vizsgálat fogja megállapítani.

A külügyminiszter exposéja.

Bécs, jun. 11.

A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délelőtt 11 órakor Csáky Károly gr. püspök elnöklété alatt ülést tartott.

Goluchowski Agenor gr. közös külügyminiszter előadta exposéját a külügyi helyzetéről, amelyből adjuk a következőket:

A delegációk utolsó összejövetele óta eltelt hosszú idő minden bizonytalansággal az országok közé tartozik, amelyek a világtörténelmi események sorában mély nyomokat szoktak hátrahagyni.

Az időközben felmerült jelenségek a politikai láthatárt több ízben elsötétítették; nem egyszer nyomasztó érzéseket és aggodalmat keltettek és ha monarchia mégis nyugodtan és bizalommal tekinthet a jövő elé.

A német birodalommal való viszonyunkat úgy, mint eddig, bizalomteljes összhang jellemzi.

Kielégítő olasz szövetségünkkel való viszonyunk. Vannak ugyan felelősségnélküli körök, melyek mesterségesen előidézett disszonanciákkal zavarni óhajtanak a jó egyetértést, azonban hajótörést szenvednek az olasz királyi kormány korrekciós magatartásán.

E szilárd alapépítményhez hatásosan csatlakozik az Oroszországgal a közel Keletet illető kérdések kezelése tekintetében létrejött megegyezés, amelynek már sok jó eredménye volt és melytől az eddigi tapasztalatok szerint, az általános békeérdekek nézve, a jövőben is fontos szolgálatok várhatók.

Az e megegyezés alapján Törökországban megkezdett reformakció most már teljes folyamatosan van.

A török kormány akadályokat gördített elénk és így arra készített bennünket, hogy kényszerrendszabályokhoz nyuljunk.

Nemzetközi pénzügyi bizottság állítottatt föl, melyen Törökország saját külön képviselője által közvetlenül vesz részt. Ezen igen hasznos bizottság, továbbá Oroszország két polgári biztosa, mely Ausztria-Magyarország főfelügyelő elnöklété alatt Törökország erőlyesebb kezd lenni és a rendelkezésére álló tetemes hatalmi erőket a mutatkozó bandák ildőzésére és megsemmisítésére most nagyobb szerencsével és eredménnyel használja fel mint eddig, másrészt pedig maga a lakosság is kimerült az örökös harcban és lassanként szabadulni iparkodik a forradalmi bizottságok terrorizmusa alól.

Sürgős segítséget elégitenek ki annak a gyors elintézésére, mely Románia és Görögország között néhány hónappal ezelőtt konfliktus

merült fel és sokféle tekintetben keresztezi és zavarja szóban forgó akciónkat.

Vártható azonban, hogy e tekintetben úgy Bukarestben, mint Athénben, rövid idő alatt tulsulyra jut a jobb belátás és megegyezés jön létre.

A tervbe vett reformok sorába fog tartozni továbbá az igazságszolgáltatás javítása.

Azon megegyezésben vagyunk, hogy a berlini szerződést aláírt többi hatalmak bizalmára támaszkodva, kedvező eredménnyel fogjuk bevégezhetni.

Megemlékezett a folyó év elején az ugynevezett szerb-bolgár vámunió ötletéből keletkezett incidensről.

A szerb kormány a mi igen kategorikus óvásunk vétele után rögtön késznek nyilatkozott arra, hogy a Bulgáriával kötött szerződésben minden általunk szükségesnek jelzett változtatást keresztülvisz.

Nem azon igyekezete Szerbiának és Bulgáriának, hogy a köztük levő barátságos szomszédi viszonyukat fejlesszék és erősítsék, kelthetett nálunk megütközést, azt azonban lehetetlen volt megengednünk, hogy politikai közeledés ürügye alatt oly sajátzerű megállapodások jöjjenek létre, melyek alkalmasak lettek volna arra, hogy gazdasági érdekeinknek érzékeny károkat okozzanak.

A marokkói kérdés egyfelől Franciaország és Anglia, másfelől pedig Franciaország és Spanyolország között keletkezett. Hozzájárultunk a német kabinet azon indítványához, hogy a függő kérdések megoldása és a reformmódozatok szabályozása végett új értekezlet hívassék egybe.

Jóváhagyást kér a külügyminisztérium költségvetésére.

Pázmánygyűlés Székesfejérvárott.

— Saját tudósításunk. —

Az Országos Pázmány-Egyesület vasárnapi vándorgyűlése Székesfejérvárott fényes lefolyású volt. Az egyesület tagjai közül Kiss János, Sziklay Lajos, Sziklay János dr., Ernst Sándor dr., Sziner István, Aldassy Antal dr., Notter Antal dr., Hanuy Ferencz dr., Keményffy Kálmán Dániel, Vay Péter gróf, Gerely József, Helvey Lajos dr., Saágh József, Schandl Károly, Malcsiner Emil és mások utaztak el *Prohászka* Ottokár püspök, egyesületi elnök székvárosába. A vendégeket *Bilkei* Ferencz a Fejérmegyei Napló szerkesztőjével élén rendezőbizottság fogadta, amelyben az egyesületnek a székesfejérvári egyházmegye területén működő tagjai foglaltak helyet, délelőtt fél 10 órakor a pályaudvaron.

Az ünnepség szentmisével kezdődött a cisztercierek templomában. Fél 11 óra után a belvárosi katolikus kör díszes Szent István-teremben kezdetét vette a matiné, amelynek hallgatósága a város legelőkelőbb közönségéből került ki. A szép terem zsufolásig megtelt.

Fülbemászó zenezsám után Kiss János dr. pápai prélat, egyetemi tanár, egyesületi egyházi alelnök, hosszabb megnyitó beszédet tartott.

A mélyértelmű beszéd nagy hatást keltett: Majd Vay Péter gróf tartott előadást *Társadalmi ambíciók és ideálok* czimen, igen kedvesen, szellemesen.

Auer István kedves közvetlenségű költeményei után Notter Antal dr. fölolvasása következett a *feminizmusról*, amely igen nagy tetszést váltott ki.

A vegyeskar kellemes összehatása éneke után *Prohászka* püspök beszéde zárta be az ünnepet. A beszéd egyike volt a zseniális főpap legpompázóbb formájú, legimponánsabb hatású beszédeinek.

Az idő jóval 12 óra után volt már, amikor a közgyűlés a legnagyobb érdeklődéssel, rokonszenvvel vált meg az egyesülettől s az ünnepség szerepvivő tagjaitól.

1 órakor 150 terítékű ebéd következett a katolikus körben, amelyen a város katolikus társadalmi minden rétegében képviselve volt.

Az ebéden részt vett *Csitáry* Béla orsz. képviselő is.

Délután választmányi ülés volt, este hazatértek a vendégek.

A bécsi botrány.

Furcsa fogalmuk lehet a vendégszeretetről a bécsieknek, különösen Luegeréknek, kik a vasárnapi botrányt insceriozták.

Mig a delegáció ülésezett a felhecczelt vasárnapi csöcselék beverte az ablakait a magyar háznak, egy Kossuth felirású szalmabábot lámpavasra huzott és kórusban ordított: — *Los von Ungarn.*

Hát az ilyen pimaszságok igenis alkalmasak lesznek arra, hogy minden magyart egy táborba hoznak az osztrákok komisszóságai ellen és a Los von Ungarn-ra az lesz a felelet, hogy *El Ausztriától.*

Az osztrák kormány szörnyen resteli a dolgot. *Beck* miniszterelnök és *Bienerth* belügyminiszter siettek elégtételt nyújtani a megsértett magyaroknak, — sőt maga *Lueger* is mosakodik és iparkodik másra kenni a dolgot.

Egy szemtanu elbeszélése.

A magyar minisztérium házgondnoka, *Velössy* János segédhivatali igazgató a tüntetést következőleg írja le:

Irodámban voltam, a mikor az utca felől egyszerre csak nagy lármát hallatszott. Odasiettem az egyik második emeleti ablakhoz és nagy embertömeget láttam zászlókkal és táblákkal a minisztérium palotájához közeledni. Hogy micsoda feliratok vannak a zászlókon és plakátokon, melyeket a tömegben vittek, nem láttam tisztán, de néhányan »Éljen Lueger!« és »El Magyarország!« feliratokat olvastam. Az egyik táblán ezt is olvastam: »Védjétek meg Ausztriát!«

Pár perczzel lehetett fél négy után. A Bankgasse fekete volt az emberektől, kik a Volksgartenből a Klopfer-szállodáig minden talpalatnyi tért elfoglaltak. Rendőr nagyon kevés volt a közelben.

A tömeg a néphimnuszt énekelte, aztán nagy kiabálás hangzott fel, botok és öklök fenyegetőleg emelkedtek az első emeleti ablakok felé, honnan néhány képviselő csodálkozó arczzal nézte a jelenetet.

Egyszerre csak egy betört ablak csörömpölése hallatszott. Lesiettem az ülésterembe, hol épp *Rakovszky* beszélt és elégtételül azt követelte, hogy az osztrák miniszterelnök jelenjen meg a magyar delegációban és kérjen a tüntetések miatt bocsánatot.

Wekerle ellenezte ezt, mert az osztrák kormány önként fog bocsánatot kérni, ami meg is történt.

Rakovszky beszéde alatt hirtelen egy nyitott zsebkész röppült be *Abrányi* Kornél feje fölé a betört ablakon át a terembe. *Abrányi* mögött az elnöki emelvényre esett. *Abrányi* a kést azonnal magához vette. Később egy manchettagombot is dobtak fel. Időközben a iüntetők a földszinten öt ablakot Jekelfalussy honvédelmi minisztér lakásán bevettek. Hogy kik tették, nem láttam.

A megkövetés.

Báró *Beck* osztrák miniszterelnök vasárnap délután folyamán dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnököt személyesen meglátogatta s élénk sajnálkozását fejezte ki, hogy daczára annak, hogy a maga részéről minden óvóintézkedést megtett, hogy semminemű kihágás vagy rendezavarás ne történhessék, a sajnálatos tüntetés mégis megeshetett. Biztosította *Wekerle* miniszterelnököt, hogy ha történtek mulasztások, ezeknek megtorlása végett a vizsgálatot megindítja és szigoruan ellenőrzi, valamint biztosította a magyar miniszterelnököt arról is, hogy

minden intézkedést megtett, nehogy hasonló excessusok a jövőben is előfordulhassanak. Végül arra kérte Wekerle miniszterelnököt, hogy e kijelentéseket közölje a magyar kormány többi tagjaival is.

Bienerth belügyminiszter Schönbrunnban vette a telefon-jelentést a magyar ház előtt történt tüntetésről, amely őt annál inkább meglepte, mert a vasárnapi népgyűlés neki azzal a biztosítással volt bejelentve, hogy semminemű tüntetés nem fog történni. A telefon-jelentést vevén, azonnal kocsira ült és megjelent a zavargás színhelyén, de már akkor a tüntetők szétesztek. A belügyminiszteriumban megkapván a tudósítást a történetekről, délután fél 6 kor megjelent a magyar házban és látogatást tett *Wekerle* Sándor miniszterelnöknél és gróf *Zichy* Aladár őfelsége személye körüli miniszternél. Mindkettő előtt sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy Bécsben ilyen incidens történt és biztosította a két minisztert arról, hogy minden intézkedés meg fog történni arra nézve, hogy ehhez hasonló többé elő ne forduljon. Egyszersmind biztosította a két minisztert arról is, hogy mindent meg fog tenni arra nézve, hogy a magyar delegáció tárgyalásait semmiféle rendzavarás ne háborítsa.

Wekerle nyilatkozata.

Wekerle miniszterelnök egy interviuban kijelentette, hogy ő meg van győződve, hogy az osztrák kormánynak, az osztrák politikusoknak és becsületes osztrák lakosságnak a tüntetésekben nincs része. Az osztrák kormány tagjai olyan szeretetreméltók voltak, hogy sajnálatukat fejezték ki és kijelentették, hogy az efféle tüntetések megismétlődése ellen minden intézkedést megtettek. Ez teljes elégtétel. Többet az uraktól nem is lehet kívánni. Az utcai tüntetés jelentőségét nem szabad túlbecsülni. Arról, hogy a magyar delegáció ülészetét megzavarhatná vagy befolyásolhatná, szó sem lehet. Az egész ügyet *befejezettnek* lehet tekinteni.

Lueger mosakodása.

Lueger polgármester is jónak látta, hogy a brutális merényletben való részességét letagadja. Tegnap délelőtt meginterjuváltatta magát egy újságirótól. Kijelentette, hogy ő neki semmi része sincs a botrányban, nem is tudott arról, mit tervez hallgatósága s nagyon sajnálja a dolgot.

Bécsi lapvélemény.

A *Mittagszeitung* a tegnapi eseményről ezt írja: Bécs utcáin tegnap politikailag éretlen tették követek el. Egy tömeg megtámadta a magyar delegáció épületét. Az igazi népvédelem szentesített már bizonyos büntetéseket a történelem előtt, de ahol a piszkos önzés szüli az erőszakot, ott minden józan gondolat hallgat. A tegnapi tüntetés teljesen fölösleges komédia volt. *Lueger* meg akarták főzni levesüket, de csak ostobaság és sületlenség lett belőle.

Lueger a *Mittagszeitung* tudósítója előtt azt mondta, hogy tegnap beszédének vége felé egy rendőrtisztviselő tudatta vele, hogy a városháza előtt a gázlámpára akasztottak egy bábút, tüntetvé a magyarok ellen s kérte őt, hogy távolítsa azt el. Kijelentette egyszersmind, hogy mindaddig nem fog beszélni, míg ezt a bábút el nem távolítják. Egyáltalában semmit sem tud arról, hogy ki rendezte ezt a komédiát. Meglehet, hogy *Schneider* rendezte, ki ezáltal kissé előre akart tokolodni.

Egy másik újságíró előtt, aki főleglített *Lueger*nek hogy a *Belvedere* elé mentek tüntetni, *Lueger* azt felelte:

— Hát az is baj hogy a néphimnusz éneklék? Tudvalevő különben is, a mi népünk szereti *Ferencz Ferdinándot*.

UJDONSÁGOK.

Rablógyilkos cigányok.

Még élénk emlékezetükben van a Rostásék vakmerő rablógyilkossága és a kegyetlen, de igazságos ítélet, melylyel a törvény sujtotta a zsványokat és emegfékezhetetlen nomádnép ismét oly tettet követelt el, mely a társadalom és a hatóság megtorló intézkedéseit mostmár elodázhatatlanokká teszi.

A legújabb gyilkosság *Papmező* és *Dobrest* közt történt.

Bercsey János papmezői postaküldöncz tegnap reggel *Papmezőről* *Dobrestre* nagyobb összegű pénzt akart átvinni. Minden gyanu nélkül haladt az uton, melyet más oly sokszor megtelt minden bántódás nélkül. Alig hagyta el a falut egy fás helyre ért. Itt hirtelen kanyarodik az ut.

Mikor *Bercsey* beakart fordulni az uton bekormozott arcú cigányok ugrottak elébe és tőle pénzt követeltek tőle.

Bercsey ellenkezett mire a cigányok, kik fadoronggal voltak felfegyverkezve megtámadták. *Bercsei* minden erejéből védekezett. A cigányok tulsokan voltak és végül is *Bercsey* kimerülve, több vérző sebtől boritva összerogyott. A cigányok még néhány ütést mértek a postás fejére, azután a nála lévő pénzt magukhoz vették, *Bercseyt* vérbe hagyva elmenekültek. Az összezuzott fejű postást a *dobresti* előljáróság emberei találták meg, kikben a postaküldöncz késlekedése gyanut keltett és keresésére indultak.

A rabló cigányok áldozatává lett *Bercsey* aztán beszállították a *dobresti* előljáróságához, hol ápolni kezdték. Az első kísérletezésnek csakhamar eredménye lett, a postaküldöncz föleszmélt. Ez után az előljáróság kihallgatta a szerencsétlent, ki ismét elalélt. A rabló cigányok után megindították a nyomozást.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Bérmaut az egyházmegyében.** *Fetser* Antal felszentelt püspök folytatja bérmautját az egyházmegye északkeleti részében. Szombaton estefelé vonult be kíséretével *Kárásztelekre*. A határnál festői lovasbandérium fogadta, amelynek délcég vezetője és zászlótartója, egy kiszolgált huszár lelkes szavakkal tolmácsolta a »gyermekek« nagy örömét, kiket szerető atyjuk, a főpásztor meglátogat. *Fetser* püspök meghatottan mondott köszönőt a fogadtatásért a »lóra termett magyar legénynek.« A község szélén levő csinos diszkapunál a község férfi népsége, apraja-nagyjának az élén a községi bíró üdvözölte a főpásztort, míg a főtéren a lakosság asszonyai és leányai gyűltek össze s olyan éljenzéssel fogadták a püspököt, amilyent régen nem hallott a virágzó község. *Somossy* Viktor plebános üdvözölte a püspököt, aki a hata'mas, díszes templomba vonult, ahol az e célra alakult négyes szólamu dalárda igen szépen előadott alkalmi énekkel fogadta a főpapot. Vasárnap reggel 9 órakor a püspök tartotta az ünnepélyes szent misét és szent beszédet s 600 at bérmált meg. Délben *Somossy* Viktor plebános, vendégszerető házánál

40 teritékü ebédet adott a püspök tiszteletére, amelyen a község és környék intelligenciáján kívül, az egyszerű, de jóra való hívek közül is többen részt vettek. Ezek közül egyik értelmes gazda igen szép, talpraesett pohárköszöntőt mondott a püspökre. Még több igen szép tózt volt. Ebéd után a három r. kath. iskolát látogatta meg a magas vendég, ahol egy-egy növendék szép szavakkal üdvözölte. Délután 5 órakor *Széplak* felé indult a püspök, díszes bandériummal és nagyszámu hívektől kísérve a határig, ahol a hitközség nevében *Somossy* Viktor plebános mondott megható »Istenhozzád« ot a segédpüspököknek.

* **A miniszter elismerése.** A közoktatásügyi miniszter Nagyvárad városának az iparostanonczisola fentartása és fejlesztése körül tanusított áldozatkészségeért elismerését nyilvánította.

* **Szokoly programbeszède.** A függetlenségi és 48-as párt választmánya által a képviselőválasztás előkészítésére kiküldött intéző és végrehajtó bizottság t. tagjait tisztelettel felkérem, hogy a 48-as népkör helyiségében mindennap este 6—8 óra között tartandó összejöveteleken teljes számban megjelenni sziveskedjenek. A párt minden egyes tagjának az intéző és végrehajtó-bizottság a jelzett időben rendelkezésére áll és a választásra vonatkozó minden kérdésben készséggel szolgál felvilágosítással. Végül értesitem a nagyváradi és 48-as párt összes tisztelt híveit, hogy jelölünk: *Szokoly* Tamás programbeszédét június hó 14-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor fogja a »Fekete Sas« nagytermében megtartani. — Nagyvárad, 1906. évi június hó 11-én. Haza fias üdvözléttel: dr *Adorján* Emil helyettes-pártelnök.

* **Uj tanfelügyelőségi tollnok.** A közoktatásügyi miniszter *Laczkó* Kálmán végzett joghallgatót a rendes személyipótlékkal királyi tanfelügyelőségi tollnokká nevezte ki és szolgálattételre a biharvármegyei kir. tanfelügyelőséghez rendelte.

* **A villamosvasut pályatestének tisztántartása.** A villamos vasutal kötött területhasználati szerződés szerint a vasut tartozik a pályatestet állandóan tisztántartani, télen a havat a pályatestről rendszeresen eltakarítani. A villamosvasut igazgatósága megkereste a várost, hogy az utak a pályatesten kívül eső részének tisztántartásáról akként gondoskodjék, miszerint a tisztítás ugy a pályán, mint azon kívül egy időben történjék. Kéri a várost, hogy ennek keresztülvitele céljából a törvényhatóság három tagot küldjön ki, akik a vasuttársasággal tárgyaljanak a kérdésben. Ezt a bizottságot a pénteki közgyűlés ugy is kiküldi, mivel a szerződést kötelezi erre a város, a saját érdekében, hogy állandóan ellenőrizze a villamos vasut üzemét.

* **A főispáni titkár látogatásai.** Az új főispáni titkár tegnap a megye tisztviselőit és a kezelő hivatalokat látogatta meg. Mindenütt érdeklődött a kezelés ágairól és a hivatali személyzet miként állásáról. Valószínű, hogy ezután a főispán fogja megtartani a hivatalos vizsgálatot, mely az utóbbi három évben nem volt foganatosítva.

* **A megyei árvaszéki elnök betegsége.** *Hranyiczky* Károly árvaszéki elnök betegségeben javulás állott be. Az elnök azo ban hivatalát csak szeptemberben foglalhatja el. Ez idő alatt az elnöki teendőket *Fráter* Kálmán az árvaszékek agilis helyettes elnöke fogja teljesíteni.

* **Kinevezés.** A főispán a nagyszalontai főszolgabírói hivatalba özv. *Buday Antalné* szül. *Zilahy Olgát* állandó napdiásnak nevezte ki.

* **A megyei közgyűlés.** Biharvármegye június 20-án tartandó közgyűlésére a tárgyszorozatot tegnap állították össze. Összesen 411 ügyet fog tárgyalni a közgyűlés, mely valószínűleg több napon keresztül fog tartani. Most fogják tárgyalni a kezelőszemélyzet drágasági pótlék iránti kérvényt is, amely az elmúlt ülésről a számvevőségnek lett kiadva véleményezés végett. Ugyancsak tárgyalás alá kerül a megyei könyvondász állásra vonatkozó ügy is. Ez az állás minden bizonynyal be lesz szüntetve, mivel a miniszter a rabok könyvondáit munkálatait beszüntette. Rendes munkásokat fogadni pedig tetemes költségbe kerülne a megyének.

* **Esküvő és eljegyzés.** Diszes esküvő volt Szentháromság vasárnapján a szombatsági róm. kath. templomban, déli 1 órakor. Dr. *Sebbő Mihály* nagyváradi derék fiatal ügyvéd és *Vertán Mariska, Vertán Zoltán* szombatsági földbirtokos bájós és kedves leánya esküdtek egymásnak örök hűséget Isten oltára előtt. Az esketést a család régi barátja, dr. *Némethy Gyula* theol. tanár végezte. A nászszakomán, a mely a százados fákkal ékes remek parkban felállított sátorban volt, — 62-en vettek részt főleg a menyasszony és a vőlegény rokonságából. A többek között Magyarcsékéről *Korda Andor* orsz. képviselő, Nagyváradról pedig *Mezey Mihály* kir. közjegyző is jelen voltak a fényes esküvőn és nászszakomán. Az uri társaság reggelig mulatott és tánczolt. Bura Károly bandájának muzsikája mellett. — *Rutter Emil* nagyváradi posta és távirtdatanácsos és neje *Pallay Iona* kiválóan szép és szeretetreméltó leányát *Ilonkát* eljegyezte *Tóth Gergely*, m. áll. vasuti üzletvezetőségi mérnök Debreczenből.

* **A hiányzó hadkötelesek.** Az ország minden részéből érkeznek értesítések, hogy a hadkötelesek, kiknek most kellene előállniok nem találhatók sehol. A hosszú ex-lex állapot nagyon sok fiatal hadkötelesek, elfeledtette e kötelezettségét. Örültek, hogy megmenekülhetnek a három kis esztendőttől és kiki elvándorolt jó messzire illetőségű helyétől, hogy így talán megfellebbezhetnek róluk, vagy ha keresik is nem találják meg. Azonban a hatóság elől nagyon kevés esetben lehet menekülni, ép így lesz ez most az eltűnt hadkötelesekkel is. A rendes foglalkozású egyéneket a hatóság fel fogja találni, azonban a kőbor cigányok, kik rendes körülmények közt is a legtöbb esetben nem találhatók, és akik meglehetősen számát képezik a nem jelentkezetteknek, azok most is ki fognak bujni a katoaasor alól. A legújabb köröztetésekre vonatkozó felkérését Torda-Aranyosmegyei alsósárai sorozó járás főszolgabírája küldte Biharvármegyébe. Ott elenyészően csekély a távollévő hadkötelesek száma, azonban annál nagyobb egy egy hegyekközti sorozó-járásban Biharvármegyében még nincs minden járásban összeállítva a kimutatás, de előre is mondhatni, hogy Belényes, Magyarcséke, Élesd és Vaskóh vezetni fognak e téren.

* **Halálozás.** *Konrád Dávid* hajduböszörményi tisztiorvos, dr. *Konrád Béla* nagyváradi orvos atyja Budapesten elhunyt.

* **Csendőrség Biharfüreden.** A közbiztonság tartására a furdőszezon alatt Biharfüreden a csendőrség van hivatala. Most hogy a szép furdőhelyet oly számosan látogatják idején való volt a csendőr-különítmény felállítása. A II. számú csendőr kerületi parancsnokság értesítette a megye alispánját, hogy a belényesi szárny, belényesi szakaszához és járásához tartozó biharfüredi furdőtelepen öt fővel csendőr különítmény lett felállítva. E különítmény már folyó hó 7-én megis kezdte működését.

† **Juhász György.** Mély gyász borult ismét a nagyváradi gör. szert. katolikus egyházmegyére és káptalanra. Egyik kiváló érdemes tagja: *Juhász György* örkanonok, aranymisés áldozár, életének 80-ik évében vasárnap délután csendesen elhunyt. Ötvennégy éven át volt buzgó szolgája az Urnak s lelkes, áldozatkész, munkás fia egyházának. Áldozárságának nagyobb részét Makón töltötte, mint plébános s köztisztelést és szeretetet érdemelt ki atyai gondoskodásával hűvei részéről. Körülbelül egy évtized óta tagja a váradi g. kath. káptalannak. A temetése, ma, kedden, június 12-én lesz a székesegyházból s azután a kihült tetemetek elszállítják Makóra, a családi sírboltba. A gyászeset alkalmából a káptalan a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyváradi gör. kath. székesegyházi káptalan úgy saját, mint a számos rokonság nevében mély fájdalommal tudatja szeretve tisztelt kartársának Nagyságos és Főtisztelendő *Juhász György* káptalani örkanonok, aranymisés áldozár stb. urnak a haldoklók szentségeinek ismételt ájtatos felvétele után t. évi június hó 10-én d. u. 3 órakor, életének 80-ik, áldozárságának pedig 54-ik évében történt csendesen elhunytát. Az elhunyt lelki üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat folyó június hó 12-én reggel 7 órakor fog a gör. kath. székesegyházban az egek Urának bemutatni, földi maradványai pedig ugyanazon nap d. e. 9 órakor fognak beszenteltetni és a szabadság-utczai gyászházból, illetve az említett székesegyházból a makói családi sírboltba való elhelyezés céljából a pályaudvarhoz elszállítatni. Nagyvárad, 1906. június hó 11-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Tizezer korona a Kossuth-szoborra.** A jövő hónapban lesz két éve annak, hogy a nagyváradi 48-as népkör dr. *Adorján Emil* indítványára elhatározta, hogy *Kossuth* Lajos Nagyváradon felállítandó szobrára gyűjtést indít. A nagy buzgalommal folyó gyűjtés nevezetes ponthoz érkezett most: összegyűlt az első tizezer korona. Ez a szép eredmény remélhetőleg buzdítani fogja a gyűjtőket, hogy a hazafias cél érdekében tovább működjenek, mert egy olyan szoborra, mely *Kossuth* Lajoshoz, és Nagyvárad városához is méltó: legalább százezer korona kell. A *Kossuth* szobor alap javára újabban a következő adományok érkeztek dr. *Adorján Emil* szoborbizottsági elnökhöz. 1. Községi polg. leányiskola márczius 15-iki ünnepélyének tiszta jövedelme (Özv. *Rechné B. Zsófia* igazgatónő útján) 114 K 41 f. 2. *Stern Soma* gyűjtése útján 3 K 20 f. 3. *Németh Antal* 3 K. 4. Községi polg. fiúiskola IV. o. gyűjtése (*Kovács László* tanár útján) 45 K. 5. Váralja-velencei polgári kör estélyének jövedelméből (dr. *Barna Armin* orvos útján) 20 K. 6. *Stern Sándor* gyűjtése (*Nozák* Rudolf 10, F. J. és M. J. 1—1 K.) 12 K. 7. 1906. május havi esküdtek adománya (*Justh Károly* útján) 14. 8. Gazdasági és Iparbank adománya az 1905. évi nyereségből 100 K. 9. Polg. takarékp. adománya 1905. évi nyereségből 20 K. 10. Központi takarékpénztár adomány az 1905. évi nyereségből 15 K. 11. Altalános takarékpénztár adomány az 1905. nyereségből 10 K. 12. *Pollák Gyula* színházi vendéglős 13 K 80 f. Összesen: 370 K 41. A legutóbbi kimutatás szerint az eddigi gyűjtés 9629 K 80 f. A szoboralap mai vagyona 10000 kor. 20 fill. Minthogy a kibocsátott 650 gyűjtőívből még több 400 iv nem érkezett be, a szobor bizottság kéri a t. ívtartókat, hogy gyűjtésük eredményét dr. *Adorján Emil* elnökhöz mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

* **Az ácsok sztrájkja.** Az ácssegédek sztrájkja ügvenen tegnap délelőtt tartott békéltető tárgyalás eredménytelenül folyt le. A segédek az eddigi minimumnál is, 38 fillérenél 8 és 10 fillérrel magasabb órabért követelnek. A munkaadók most közelebb a kőműves segédekkel egy 3 éves egyezményt kötöttek s

ugyanily egyezményt ajánlottak az ácssegédeknek, de ezek azt elfogadni nem voltak hajlandók. Ezen egyezmény szerint az addigi 38 filléres minimális órabért 6 és 8 fillérrel lett emelve. A diferencia e szerint a munkaadók ajánlata és a munkások kívánsága között csak 2 s illetve 4 fillér óránként. De hogy miért követelnek az ácssegédek magasabb munkabért a kőműves segédekénél, azt az ácssegédek képviselője *Szilasi András* sehogy sem tudta megmagyarázni és megokolni. A békéltető bizottság tárgyalását *Pozsonyi László* kir. iparfelügyelő és *Giraud Árpád* r. alkapitány vezették. Az ipartársulatot *Rendes Vilmos* építész képviselte.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Félix-fürdő bérlője kéresemre egy szegény iparosifju hivatott két hétig kedvezményes gyógykezelés és ellátásban részesíteni sziveskedett. A fürdőbérlőségnek ezen emberbaráti eljárásáért ez uton nyilvánitom hálás köszönetemet. *Kelt Szarvason, 1906. június 9. Szirmay L. Árpád, esperes-plébános.*

* **Elveszett huszkoronás.** Egy szegény cselédleány tegnap valószínűleg a Borz-utczán elvesztett egy 20 koronás bankjegyet. Kéri a becsületes megtalálót, sziveskedjék a pénzt neki *Szaniszló-utca 42. sz. alá*, vagy a rendőrségnek átadni.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd; *Pillangó kisasszony.* *Nirschy Emilia* és *Brada Ede* fellépte.

Szerda: *Heidelbergi diákélet.*

Csütörtök: *Gül-Baba.*

Péntek: *Sárga csikó.*

Paraszt becsület. Nirschy E.

Irjuk egymás mellé a czimben is az est két eseményét.

Egyik a Parasztbecsület előadása. Évente egyszer-kétszer mindig előkerült Mascogni klasszikus szépségű műve, de saját társulatunk erőivel, vendégművésznők nélkül ilyen szép sikerrel talán még soha sem került színre.

Elsőbben is még egyszer sem volt a Parasztbecsület ilyen drámai erővel játszva. Olyan pompás új részletek kerültek bele az előadásba (*Lóla* rózsájának összetiprása, *Santuzza* kétségbeesett zokogása a templom előtt stb.), a melyek pompás hatást tettek drámaiságukkal. A mellett az egyes szereplők is játékukat mind igyekeztek színessé, kifejezővé tenni.

Másodszor a zenekar lepte meg a közönséget. Klasszikus művet klasszikus tökélyvel adtak elő. Finoman ki volt dolgozva minden részlet s az egyes hangszerek a legszebb összhangban olvadtak egybe. Igaz, hogy ebben oroszlánrészre működvelő zenészeinknek: *Szmazenka* Ernőnek, *Schmerhouszky* Józsefnek, *Barta* Ferencnek volt, a kik ez alkalommal a színházi zenekart hatalmas támogatásban részesítették.

Nem ártott volna ezt előre jelezni, — akkor valóban remek előadást sokkal nagyobb közönség élvezte volna.

S vajjon nem lehetne-e, a fényes sikerre való tekintettel, ilyen kiváló zeneművészek fáradozását máskor is kérve, több ilyen klasszikus operaelőadást tartani?

Színészerőink vannak hozzá. *Károlyi Leona* (*Santuzza*) eleinte talán megijedt az operaszereptől, de aztán mind jobban belelelkesedett s pompásan, csengő hangon énekelte végig szerepét. *Toronyi Gyula* (*Turidu*) és *Oláh Gyula* (*Alfiso*), a két fiatal művész re-

ményen felül megállotta helyét. A két, meglehetősen nehéz szerepet egytorma sikerrel énekelték végig. Hanganyagok, énektudások minden igényt kielégített. T. Pogány Janka (Lucia szokott tetszést aratta.

Révész Ilonka (Lóla) kicsi hanganyagával oly ügyesen bánt, hogy egészen elfogadható volt éneke. S a mit másfelől kiemeltünk valamennyinek a játéka telve volt kifejező drámai erővel.

Az énekkar (egy elpacczolt finálét kivéve) nem maradt a zenekar mögött; ami ezuttal a legszebb dicséret.

A parasztbecsület előtt táncmutatványokban volt részünk.

Nirschy E. k. a. mint halljuk, új csillag, aki a lábujjhegyén tűnt fel. Szédítő dolgokat produkál. Egyik lába ujjá hegyén többet tud táncolni, mint más közönséges halandó két lábon. Tánczai fölülte mutatásak, amellelt azonban precziózusak s oly preczizek, hogy csak szédületes gyorsaságuk és merészségük mulja felül a preczításukat. Nemcsak táncz tudás, de egy kis atlétika is kell hozzájuk.

Partnere, inkább támogatója Brada Elek volt, aki egyébként uszótánczával önállóan is tapsokat kapott. Dr. K. A.

Gül-baba. A legszebb sikerét vasárnap este aratta Szentgyörgyi Lenke a Gül-baba Gábor-diákjában. Bucsutellépte élénk érdeklődést keltett s a bérletszünet daczára telt ház ünnepelte a bájos szoubrettet. A mikor a szinpadra lépett frenetikus taps, virágcsokor s virágcsó fogadta. S az ünnepeletetésnek nyílt színen és felvonások között vége hossza nem volt. Különösen tüzes tánczait kellett többször megújráznia. A második fölvonásbeli rózsza jelenete koronája volt varázslatos játéknak.

Végre láttunk jó Leillát is Révész Ilonka személyesítésében. Az igazgatóságnak régebben is eszébe juthatott volna, hogy ezt a szerepet Révészszel játssza el. Ali-basa szerepét Oláh Gyula játszotta sok igyekezettel. A szerep csere előnyös volt. Régi szerepeikben Tihanyi és Palásthy nyújtottak dicséretre méltó alakítást. A zene és énekkarok tegyelme javul, ez talán azért van, mert Gül-babát annyiszor játszották? dy.

EGYESÜLETEK.

Az orvosgyelet közgyűlése. Az országos orvosszövetség nagyváradai fiókja f. hó 14-én d. u. 5 órakor tartja rendes évi közgyűlését, melyre az egyleti tagokat ezennel meghívja. Dr. Popovics Miklós, titkár.

A Szigligeti Társaság ülése. A Szigligeti Társaság f. évi június hó 13-án délután fél 5 órakor választmányi ülést tart a Gazdasági és Iparbank helyiségében, melyre alulírottakat van szerencsém tisztelettel meghívni. Tárgyak: Folyó ügyek. Az évi rendes közgyűlés határidejének, tárgysorozatának megállapítása. Póttitkári évi jelentés. Számvizsgáló bizottság évi jelentése. A tisztújítás előkészítése. Rádl Ödön, elnök.

NYILTTÉR.

Külön értesítés helyett.

Szomorodott szívvel jelentjük

dr Konrád Dávid

hajduböszörményi városi tisztii főorvosnak

Budapesten folyó hó 9-én, életének 72-ik évében történt váratlan elhunytát.

Nagyvárad, 1906. június 10-én.

Özv. dr Konrád Dávidné, neje. Dr Konrád Béla, Konrád Imra gyermekei. Dr Konrád Béláné szül. Deutsch Margit menyje. Konrád Ferencz unokája.

TÁVIRATOK.

Wekerle exposéja.

Budapest, június 11. (Saját tud. táv.) Wekerle Sándor pénzügyminiszter szerdán tartja meg exposéját a képviselőházban.

Miniszterek hazautazása.

Budapest, jun. 11. (Saját tud. táv.) Wekerle miniszterelnök és Kossuth Ferenc keresk. miniszter délután 3 órakor Budapestre utaztak. Zichy Aladár személye körüli miniszter, atyjával, gr. Zichy Nándorral, aki ő Felségénél audiencián volt, hogy tárnokmesteri kinevezését megköszönje, fejérmegyei birtokukra utaztak.

Általános sztrájk Bécsben.

Budapest, június 11. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik: Az itteni munkások az

általános szavazati jog mellett tüntetésre készülnek. Általános munkabeszüntetést terveznek. A megállapodás szerint három napig tartana a sztrájk.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, június 11.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamos vasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, június 11.

Buza okt.	— — —	16.82
Rózs okt.-re	— — —	17.12
Tengeri április 1906	— — —	14.—
Zab ápr.-ra	— — —	13.64
Repeze aug.-ra	— — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 jun. 11-én.

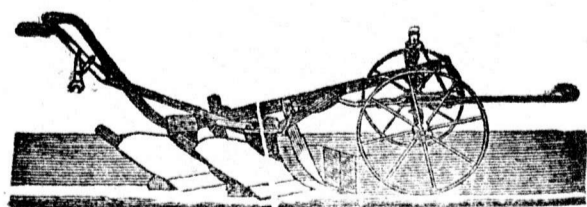
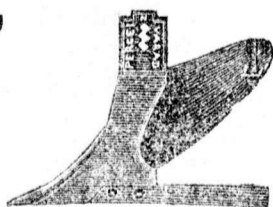
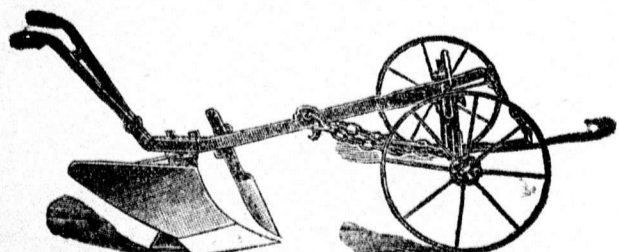
Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.—
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.55
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	85.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	50.95
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.—
Magyar gyermekny sorsjegy-kölcsön	— — —	214.—
Tisza-szab. és szegei sorsjegy-kölcsön	— — —	158.—
Osztrák járdék papirban	— — —	98.50
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák korona járdék	— — —	158.—
Osztrák járdék aranyban	— — —	16.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	812.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	57.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	817.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	675.75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	680.60
Német birodalmi márka	— — —	19.10
London vista	— — —	117.25
Páris vista	— — —	240.10
20 márkás arany	— — —	95.42
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talajmüvelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Nagyvárad — Püspökfürdő — Félixfürdő.

		S z e m é l y v o n a t				
Nagyvárad állomás	ind.	8.03	10.05	2.26	4.44	8.44
Várad-Velence	>	8.12	10.15	2.38	4.55	8.55
Rontó	>	8.28	10.29	2.52	5.09	9.08
Püspökfürdő	>	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Félixfürdő	érk.	8.50	10.52	3.14	5.31	9.30

Félixfürdő — Püspökfürdő — Nagyvárad.

		S z e m é l y v o n a t				
Püspökfürdő	ind.	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Félixfürdő	>	8.55	10.57	3.19	5.34	9.34
Rontó	>	9.02	11.04	3.26	5.51	9.41
Várad-Velence	>	9.15	11.17	3.39	5.54	9.55
Nagyvárad állomás	érk.	9.25	11.27	3.49	6.04	10.55

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

Uj étterem és sörcsarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen újjáalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve,
megnyitottam.

A mikor városunk e legújabb helyiségeit óriási áldozatokkal nem kímélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Özv Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.

Folyton frissen csapolt Dreher sör!

Köszvény- és rheumabetegeknek,

kik ezen betegségektől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható elége a valódi Vilmos-féle köszvény és rhema elleni vértisztító tea. Készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a páris és mellbournei kiállításokon a legmagasabb díjjal — arany éremmel — lett kitüntetve. Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria valamint a nevesebb gyógyszerárakban és drogueriákban.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriákban.

3° -os jelzálogsorsjegyek conversióját

azaz a kibocsátandó új jelzálogsorsjegyekre való kicserélését a legközelebb hivatalosan közzeendő feltételek mellett **teljesen költségmentesen** teljesítjük.

Felkérjük a **3° -os jelzálogsorsjegyek** birtokosait, hogy ezen sorsjegyeket összes szelvényeivel együtt kicserélés végett hozzánk már most beküldeni sziveskedjenek, — Ezen új jelzálogsorsjegyekre **előjegyzéseket** a hivatalosan közzeendő eredeti feltételek mellett fogadunk el. Bejelentéskor sorsjegyenként 10 korona fizetendő.

Központi Takarékpénztár, Szilágyi Dezső-u. (dr. Adorján-ház).

3° -os Jelzálogsorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők **konvertálás céljából.**

Elfogadunk előjegyzéseket

új jelzálogsorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett.

Főnyeremény: **Egy millió korona.**

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék csatolandó.

Ezen sorsjegyekre kölcsönt a **legelőnyösebb** feltételek mellett nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

Ugy a 3° -os **Magyar jelzálog hitelbank** nyeremény kötvényeinek konvertálására, valamint a nem konvertált kötvények helyett kibocsátandó új sorsjegyekre előjegyzést **már most elfogadunk.**

Nagyvárad Takarékpénztár r-t.

Felhívás!

A **Magyar Jelzáloghitelbank 3° -os nyeremény-kötvényei** legközelebb konvertáltatni fognak miért is ezen

3° -os jelzálogsorsjegyek

konvertálás céljából **nálunk már most bejelenthetők.**

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe lépő s kitűnő sorsolási tervvel bíró

új sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett **darabonként**

20 korona lefizetése ellenében elfogadunk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos utca.

Telephon 205.

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kisgazdák számára.

Ira: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

Dorongosi dűlőben

Szy József féle teljesen beültetett és termő szőlő 9 parcellában eladó. Venni szándékozók értekezhetnek a Polgári Takarékpénztárban Kossuth Lajos utca 4 sz.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Üzletfelosztás miatt, hatóságilag engedélyezett

végeladás!

tartatik SPITZER TESTVÉREK cég Zöldfa-utcai üzletében a következő beosztás szerint: a rendes bolti áraknak megfelelő

fél árban

a női ruhaszövet maradékok, a selyemkelme maradékok. Női felöltők az 1905. évből. Női derékfűzők.

33¹/₃ százalék árleengedéssel

a legújabb ruhaszövetek, a selyem blous kelmék, a női felöltők 1906. évből napernyők csipke és szövet függönyök, butorszövetek.

25 százalék árleengedéssel: a legújabb mosókelmék, batisztok, delinek, zefírek, cretonok, a legjobb hazai és rumburgi vásznak, Schroll-féle finom sifonok, késmárki asztalneműek, női és férfi fehérneműek, ágyterítők, paplanok pokróczok és **szőnyegek** nagy választékban 18, 25, 45, 53, 60, 70 és 1.20 kr.

3⁰-os jelzálogsorsjegyek

K I C S E R É L É S É T

Új nyereménykötvényekre

EREDETI feltételek mellett

költség- és jutalékmentesen

E L V Á L L A L J U K.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe, hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.